

ВЪПРОСНИЦИ ЗА ОЦЕНКА НА ТОРМОЗА ОТ
ВРЪСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

ВЪПРОСНИК ЗА ТОРМОЗА ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ
В УЧИЛИЩЕ

1. *Въпросник за взаимоотношенията в класа – рейтингова скала за учителя.*
2. *Въпросник за взаимоотношенията в класа – рейтингова скала за учениците (Форма А).*
3. *Въпросник за взаимоотношенията в класа – рейтингова скала за учениците (Форма Б).*
4. *Самоописателен въпросник за учениците.*

Представените по-долу инструменти са част от метод за оценка на тормоза от връстниците в училище и трябва да се използват в съответствие с описаните в ръководството правила за тяхната употреба (Калчев, П. *Тормозът от връстниците в училище. Метод за оценка*. С., 2015).

Както ръководството, така и самите инструменти са достъпни на сайта на Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, специалност Психология – Продължаващо обучение:
<http://phls.uni-sofia.bg/article/110#tab152>

По-долу представените инструменти са странирани във формат А4, с размер на шрифта, който позволява разпечатването им от PDF файла във вариант multiple page (две страници). В този случай, когато листовите с въпроси се снимат/се разпечатват лице/гръб, един лист с формат А4 е достатъчен за два броя въпросници. Инструкциите към въпросниците също трябва да бъдат разпечатани в посочения размер, но за разлика от листовите с въпросите, те се използват многократно.

ТОРМОЗЪТ ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

Уважаеми ученици, въпросникът, който ви предлагаме, се отнася за тормоза от връстниците в училище.

КАКВО ОЗНАЧАВА ТОРМОЗ ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ?

- **Тормозът от връстниците** в училище се състои в преднамерено лошо отношение на един ученик или група към съученик, който е по-слаб и не може да се защити (да им отговори), например: дразнят го, обиждат го, подиграват му се, измислят му неприлични прякори, бутат го, удрят го или го ритат, заплашват го, вземат му нещата, изнудват го, затварят го в стаята или правят други неприятни неща.
- **Тормоз** освен това е и разпространението на зловни слухове, клюки и измислици за някого в училище, писането на обидни неща, например в социалните мрежи, качване на снимки, клипове или други неприлични материали, а и когато съучениците нарочно изключват даден ученик от това, което правят, изолират го и дори не искат да говорят с него.
- **Тормоз** означава, когато към даден ученик се отнасят по този начин не само веднъж, а постоянно, в продължение на дълъг период от време.
- **Тормозът** се различава от конфликтите, караниците или схватките в училище, които възникват между връстници с приблизително еднаква сила. При тормоза едната страна е очевидно по-силна от другата, която не може да се защити, да отговори на този, който я тормози.

ВЪПРОСНИК ЗА ТОРМОЗА ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

Уважаеми ученици, след като прочетете всеки въпрос, оградете верния според вас отговор. Тук няма правилни и неправилни отговори. От значение е само личното мнение.

Изследването е анонимно и не е необходимо да пишете имената си. Благодарим ви за участието!

ВЪПРОСИ	ОТГОВОРИ
1. В твоето училище какво правят учениците, които тормозят други ученици? (Може да оградиш повече от един отговор.)	1) Блъскат ги, удрят ги. 2) Заплашват ги. 3) Обиждат ги, подиграват им се, измислят им неприлични прякори. 4) Дразнят ги. 5) Взимат им от нещата. 6) Говорят зад гърба им, разпространяват за тях неверни неща, клюки. 7) Изнудват ги. 8) Настроиват другите ученици срещу тях. 9) Искат им пари. 10) Пишат обидни неща в социалните мрежи; качват неприлични снимки или материали в интернет. 11) Изпращат гадни имейли и SMS-и. 12) Друго (посочи какво): _____
2. Къде се случва ученици да бъдат тормозени? (Може да оградиш повече от един отговор.)	1) В класната стая. 2) По коридорите. 3) В тоалетните. 4) Пред бюфета. 5) В двора на училището. 6) На улицата. 7) В квартала, пред блока. 8) На друго място (посочи къде): _____
3. Случвало ли се е теб да те тормозят през тази учебна година в училище?	1) Всеки ден. 2) Няколко пъти в седмицата. 3) Един път в седмицата. 4) По-рядко от един път в седмицата. 5) Досега не се е случвало да ме тормозят.
4. Ако се е случвало да те тормозят, кога започна тормозът?	1) Преди две години. 2) Преди една година. 3) Преди около шест месеца. 4) Преди един-два месеца. 5) През последните една-две седмици. 6) Досега не се е случвало да ме тормозят.
5. Ако се е случвало да те тормозят, тези, които те тормозиха, бяха?	1) От твоя клас. 2) От други класове. 3) И от твоя клас, и от други класове. 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.

<p>6. Ако се е случвало да те тормозят, тези, които те тормозиха, бяха?</p>	<p>1) Момчета. 2) Момичета. 3) И момчета, и момичета. 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.</p>
<p>7. Ако се е случвало да те тормозят, този, който те тормозеше, беше?</p>	<p>1) Сам. 2) С него имаше и други, които също те тормозеха. 3) С него имаше и други, но те само гледаха. 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.</p>
<p>8. Когато теб те тормозиха, ти каза ли на някого? (Може да огладиш повече от един отговор.)</p>	<p>1) Казах на някого от учителите. 2) Казах на майка ми. 3) Казах на баща ми. 4) Казах на брат ми/сестра ми. 5) Казах на приятели. 6) Казах на друг човек (посочи): _____ 7) Не казах на никого. 8) Досега не се е случвало да ме тормозят.</p>
<p>9. Ако си казал на някого, това помогна ли ти, доведе ли до спиране на тормоза?</p>	<p>1) Да. 2) Не. 3) Не съм казвал на никого. 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.</p>
<p>10. Когато отиваш на училище, безпокоиш ли се да не те тормозят?</p>	<p>1) Не, никога. 2) Понякога. 3) Често. 4) Почти винаги.</p>
<p>11. Случвало ли се е ти да тормозиш друг ученик през тази учебна година?</p>	<p>1) Почти всяка седмица. 2) Почти всеки месец. 3) По-рядко от един път в месеца. 4) Не се е случвало да тормозя друг ученик.</p>
<p>12. Има ли в твоя клас ученици, които обичат да тормозят другите?</p>	<p>1) Да. 13. Ако има, колко са на брой? _____ 2) Не.</p>
<p>14. Има ли в твоя клас ученици, които често са тормозени от другите?</p>	<p>1) Да. 15. Ако има, колко са на брой? _____ 2) Не.</p>
<p>16. Как би постъпил, ако видиш няколко твои съученици да тормозят друг ученик от класа? (Посочи само един отговор, който най-добре съответства на твоето мнение.)</p>	<p>1) Ще се отдалеча, без да правя нищо: не е моя работа и не ме засяга. 2) Ще ми стане жал, но няма да се намеся. 3) Ще се намеся и ще защитя човека, когото тормозят. 4) Ще поговоря с други съученици, за да накараме останалите да престанат. 5) Ще се присъединя и аз към тормоза: то си е забавно и едва ли е нещо много сериозно. 6) Няма да направя нищо, но ще се приближа, за да гледам, защото ми е любопитно какво ще стане.</p>

17. Ти си: а) момче; б) момиче. **18.** Навършени год.: _____ **19.** Клас: _____